

The Australian Esperantist

(Successor to La Suda Kruco and La Rondo)

Oficiala Organo de la Aŭstralia Esperanto Asocio.

Membership, including this periodical: \$3.

Advertisements: 25 cents per line.

Editor (Redaktoro): F. R. Banham, 31 St. Andrew's Ave., Rosanna, Vic., 3084

Treasurer (Kasisto): L. Scott, 34 Ocean Road, Manly, N.S.W., 2095.

A.E.A. Press Officer: H. V. Petley, 32a Lindsay Street, Toowoomba, Q., 4350

Address of A.E.A.: Box 415 P.O. Manly, N.S.W., 2095.

A.E.A. Libro-Servo: T. Elliott, 8 Lone Pine Parade, Matraville, N.S.W. 2036

N-ro 102 (182)

MELBURNO

Decembro, 1971

BONVENON AL MELBURNO!

La membroj de la kvar Melburnaj Esperanto-grupoj ĝojatendas vian alvenon por la 18-a Aŭstralia Esperanto-Kongreso, kiu okazos de la 2-a ĝis la 8-a de januaro 1972 en la bela "Queen's College" de la Melburna Universitato.

Ni preparis por vi varlan kongresprogramon. Prelegoj informriĉaj kaj distraj alternos kun interesaj ekskursoj kaj gajaj amuzvesperoj.

Se vi ankoraŭ ne aliĝis, tuj faru tion. Informu nin ankaŭ kiam vi alvenos, ĉu fervoje, ĉu aere, por ke ni povu renkonti vin kaj transporti vin al la Kolegio. Se vi perdiĝos en Melburno, telefonu la estron de nia transporta servo (S-ron M. Fordham) ĉe 56-6286.

Intertempe, Bonan Vojaĝon deziras al vi la Kongresa Komitato.

Congress Fee for A.E.A. members: \$6
dol. For others 7 dol. Non-attending
members: \$2.50. Send your room reser-
vation (5 dol. deposit) and Congress Fee
to Esperanto Congress Secretary, Box
2122 T., G.P.O. Melbourne, 3001.

10th List of Congress Members:

133. Miss A. Curtis, Nth. Tamborine, Q'ld.
134. Mr. L. Casey, Sth. Caulfield, Vic.
135. Mr. I. A. Ross, Hornsby, N.S.W.
136. Brig. J. Munro, Port Melbourne, Vic.
137. Mr. Barrie Payne, Cronulla, N.S.W.
138. Miss Michele Payne, Cronulla, N.S.W.
139. Miss Cath. Payne, Cronulla, N.S.W.
140. Mrs. Vera Payne, Cronulla, N.S.W.

141. Mr. A. Cocking, Dee Why, N.S.W.
142. Mrs. L. Cassidy, Richmond, Vic.
143. Mrs. Sue Blockley, Mosman Park, W.A.
144. Mrs. R. L. Horsburgh, Tottenham, N.S.W.
145. Miss Olive Hunt, Cottesloe, W.A.
146. Mrs. Nelly Claxton, Sth. Perth, W.A.
147. Miss Lorna Samblebe, Camberwell, Vic.
148. Mr. J. Allen, Norman Park, Q'ld.
149. Mrs. J. Allen, Norman Park, Q'ld.
150. Mrs. A. H. Callaghan, Norman Park Q'ld.
151. Mr. E. Hearne, Blackburn, Vic.
152. Mrs. E. Hearne, Blackburn, Vic.
153. Mr. A. Culey, Wahroonga, N.S.W.
154. Miss Jessie Gray, Subiaco, W.A.
155. Mrs. Th. v. d. Boogaard, Semaphore, S.A.
156. Mrs. F. Rawson, Hawthorn E., Vic.
157. Mrs. Mary Horsfall, Mosman Park, W.A.
158. Mrs. Jessie Clarke, Woody Point, Q'ld.
159. Mr. Vic Clarke, Woody Point, Q'ld. (at present in England)

BOOK LIST

11th List of Congress Members

160. Mrs. F. H. Walter, Canterbury, Vic.
 161. Mrs. C. Rowbottom, Canterbury, V.
 162. Mr. K. N. White, Arncliffe, N.S.W.
 163. Mrs. F. Mackintosh, Mt. Dandenong
 Vic.
 164. Mr. W. Grafen, Malvern, Vic.
 165. Mrs. V. Africh, Perth, W.A.
 166. Mrs. E. Graham, Mylestom, N.S.W.
 167. Mr. P. Henderson, Lane Cove,
 N.S.W.
 168. Mr. L. McLochlan, Glen Waverley,
 Vic.
 169. Mr. Jim Dimo, Rochester, Vic.
 170. Mrs. Jennifer Dimo, Rochester, Vic.

State Distribution: Vic. 85; N.S.W. 46;
 Q'ld 18; W.A. 14; S.A. 4; A.C.T. 2;
 Tas. 1.

This month's winners of Book Prizes are: No. 140, Mrs. Vera Payne of Cronulla, N.S.W. and No. 150, Mrs. A. H. Callaghan of Norman Park, Q'ld. They will receive their prizes during the Welcome Evening (Sunday, 2nd January, 1972).

If you have not yet done so, you should immediately book your seats for the Bus Tours. Do not send any money, but make your reservation without delay.

A.E.A. OFFICIAL NOTICES

15th November 1971

New Individual Members

Williamson, Miss H. J., Kogarah, N.S.W.
 Bowden, Mrs. G. M. L., Kilsyth, Vic.
 Petersen, Miss J., Dromana, Vic.

Publicity Fund

Previously acknowledged \$975.43
 Koppel, Mr. H., Vic. 1.00
 Moore, Mr. J., Q'ld. 5.00

\$981.43

Sincere thanks to all helpers.

Interstate Competition

Positions on 15th November, 1971

	Quota	Points	%
Queensland	130	894	687.7
N.S.W. + A.C.T.	260	1130	434.6
Victoria	300	1289	429.7
W. Australia	80	248	310.0
Tasmania	30	44	146.6
S. Australia	40	57	142.5

This competition will conclude on 30th November, 1971.

KURAGA ENTREPRENO

The advertisement referred to in recent issues of the "Australian Esperantist" will

appear in the January issue of the "Reader's Digest". We hope that it will help all local societies, and that it will bring us so many enrolments for correspondence courses that we shall be able to continue the experiment. Here is another list of donations which have helped to make this possible, and we believe that we shall very soon have received the total required.

Already acknowledged	677
Hopkins, Mrs. T.	20
Fletcher, Mr. V. E.	25
Brisbane Esp. Soc.	50
Gray, Miss J.	12
Hunt, Miss O.	12
Williams, Miss B.	20
Dennys, Miss A.	5
Blockley, Mrs. S.	20

\$841

And here are a few short extracts from letters typical of many received.

"Malgraŭ la plendo kaj kontraŭstaro en "Libera Forumo" mi tutkore akordigas kun vi pri la valoro kaj rezulto de la reklamo. Laŭ mia opinio tiu entrepreno ne estas "aŭdaca" sed "kuraga".

V. J. Timmins, Waitara, NSW.

"Tre plaĉas al mi por la Brisbana Esperanto-Societo sendi al vi ĉekon \$50 por subteni la reklamon en Reader's Digest. Mi devas skribi ke ĉiuj Brisbanaj Esperantistoj estas ĝojaj, eltrovi ke la nova jaro komenciĝos laŭ tiu pozitiva maniero".

Val Robinson, Sekretario.

"This is a very quick note (for I am very, very busy) to say I will back your publicity campaign to the extent of \$100, in the name of the Morwell Esperanto Club".

I. T. Maddern, Morwell, Vic.

"I have just returned home and found a mass of Esperanto reading matter awaiting me. The best news was your proposal to advertise in the "Reader's Digest".

V. E. Fletcher, Bowral, N.S.W.

"Please forgive my lateness in writing to congratulate you on your publicity idea. I would like to be in it and am enclosing a small share".

Olive Hunt, Cottesloe, W.A.

"Have only just caught up with the October issue of A.E. Would be pleased to promise \$20 towards the Reader's Digest ad. Hope this is not too late".

Barbara Williams, Camberwell, Vic.

"I congratulate you re the advertising project and wish you every success, and enclose donation \$20".

Sue Blockley, Mosman Park, W.A.

"I was delighted to read the October number of the Esperantist and trust that your appeal to make things move in connection with Esperanto will be very successful".

Amy Hopkins, Tatura, Vic.
"I think your new campaign very ambitious but nevertheless worth trying. The idea has strength, and probably it pays to think big and lift the status of Esperanto".

Mary Fordham, Chadstone, Vic.
As I said last month, **kunlaboro venkos**, and it will.

—Tiny Goldsmith, Secretary.

AUSTRALIA KRONIKO

MELBOURNE: Je 25-a Okt. S-ino Fay Koppel legis leteron de nia Vic-Prezidanto, S-ino Valda King, kiu estas nuntempe en hospitalo; aliaj klubanoj kontribuis al la programo, legante ĉerpajojn el transmaraj E-gazetoj.

S-ro F. R. Banham, 1 Nov., prezentis duflankan aron da verkoj. Seriozaj temoj pritraktis la "Historion kaj personecon de diversaj eminentuloj de la E-movado," kaj la demandon "Kiel impresi al interesatoj". La unua malkaŝis surprizajn ciferojn pri kleraj homoj, kiuj faris kontribuojn al E-o, sed poste mem ellaboris internacian lingvon. La dua emfazis, ke la praktika uzado de E-o pli gravas ol emblemoj kaj insignoj. Sekvis pluraj ŝercrakontoj, kiuj gajigis la ĉeestantojn.

La klubanoj diskutis, 8/11, la neceson plialtigi la klubkotizon (al \$5) kaj kiel pligrandigi la kluban enspezon.

SYDNEY: 18/10: Giuseppe La Rocca, kiu estis membro de la Bologna E-Klubo, ricevis de ĝi lumbildojn, kiujn Margaret Chaldecott priskribis per sonbendo. Jen bildoj de antikva baziliko, palacoj kaj preĝejoj de Bologno, ankaŭ gloraj artaĵoj de famaj Italaj pentristoj. Jen diversa afero: Fritz Mueller-Sorau disdonis ruĝan karton kaj bluan karton al ĉiuj ĉeestantoj, aranĝitaj en rondo. La ruĝa havis demandon en E-o, kaj la blua, respondon . . . pli ofte ne la ĝustan! La estro tiam legis de sia ruĝa karto, ekzemple: "Ĉu vi ŝatas min?" La najbaro tiam legis de sia blua karto, eble: "Ne, mi preferas fiŝon." Tiel daŭris la ludo, simpla sed tre ridiga amuzo.

25/10: Wre Chandler elektis gravan temon: La Diabolo jam venkis". De post la Edena Ĝardeno la diablo, aŭ la malbono, penis venki la homan rason. Unue la satano instruis malobeon; poste deziron pri potenco. La homaro ne lernis la lecionon, sed daŭre mortigis unu la alian. Ekonomio, anstataŭ esti bono, estis malbono, ĉar la diablo metis avarecon en la

mon-sistemon por detrui homojn. Rezultis malpurigo, kaj nune estas atoma forĵetaĵo, oleo, veneno k.t.p. en la maroj. Sciencistoj asertas, ke eble post paso de 25 jaroj la homa raso estos detruiĝinta. Ĉu troviĝus kuracilo kontraŭ katastrofo?

1/11: Rene Asselin montris lumbildojn pri vojaĝo de Istanbulo al Parizo. La ĉefaj antikvaj ruinoj de Grekujo, la origina Olimpiada lud-dromo; altaj rok-montetoj kun monaĥejoj sidigitaj sur la supro. Italujo: varie diversaj bildoj de Venecio. Poste, Romo: la ĉefaj lokoj, pitoreskaj kaj historiaj; la Papo, okaze de lia vizito al Sidnejo kun la granda Meso en la tiu-urba kurejo. Sekvis bildoj de Innsbruck, Munich, Luksemburgo kaj fine la Turo Eiffel.

Dolore ni informas, ke Anthony Feldmayr, 84-jara, forpasis subite la 6-an de novembro. Fonda membro de nia Societo kaj antaŭ 40 jaroj prezidanto, li estis fidela ĉeestanto.—G. E. Browne.

MANLY: 28/10 S-ro R. G. Robertson prelegis pri "Paroli kaj skribi ne sufiĉas por moderna klerulo".

4/11 "La membraro prezentas". Ĉiuj altgraduloj kontribuis.

5/11 Programo en la grand halo de la Vespera Lernejo: gitar-ludado; teatraĵeto; lumbildoj kun Anglalingva komentario, "Australian Inland Mission — Safari on the Track". Thora Richmond priskribis siajn travivaĵojn kaj poste montris diversajn indigenajn artaĵojn. Programestro Arthur Cocking.

Ceestis multe da anoj kaj 10 ne-Esperantistoj.

11/11 S-ro P. E. Schwerin: lumbildoj, kun prelego pri "Lucerne, Milan kaj Florence".

Ek de 16/9 okazis Drama Kurso ĉiulunde en la granda halo de la Vespera Lernejo, gvidata de Margaret Liston. "Fenikso".

PERTH: Kun profunda malĝojo mi raportas, ke nia estimata ano, Jack Finch, mortis pro akcidento. Sur motorciklo li koliziis kun aŭto kaj ĝismorte vundiĝis. Kelkaj Liganaj ĉeestis la solenan enterigon. Samdate, oktobro 27, ĉe kunveno ĉe Suda Perto, nia prezidanto parolis kortuŝe pri nia ĵus mortinta ano kaj lia entuziasmo pri Lig-aferoj.

En la kunveno F-ino Longson estris grupon da aspirantoj, kiuj celas al perfekta uzado de la E-a lingvo. La pli spertaj diskutis la subtilajn nuancojn de la E-gramatiko.

Nov. 10: Ĉe la Nedlanda Instruista Kolegio estis diskutata propono de la 'Cultural Development Council', ke ĉiuj kulturaj societoj en Perth havigu komunan lokon por konduki siajn respek-

tivajn celojn. La projekco ampleksos centron bazitan sur la plano de la centro Griffin en Canberra, kaj nia E-Ligo ricevis inviton por helpi efektiviĝi la entreprenon.

Sekvis lumbildoj, kiujn F-ino Strempele projekciis pri sia misia laboro en la Nov-Hebridoj. Tiel zorgis ŝi aranĝis la bildojn kaj klarigis komenton pri ili, ke ni vive-image vojaĝis kun ŝi eke de la marbordo de Aŭstralio, survoje vizitante belajn insulojn kaj ĝuante la tropikan pejzaĝon, kiu ĉirkaŭas ŝian kampon de laboro. — G. Pollard.

CANBERRA: 7/10: Esperanto estis la ĉefa temo por la Tago de Vizitantoj ĉe la Narrabundah altlernejo. La malferma preĝo dankis Dion, kiu donis al ni buŝojn por paroli kaj kapojn por pensi. Lernanto parolis pri la Babelturo kaj la rezulta konfuzo de lingvoj. Phillip Grabham, prez-o de la lerneja E-grupo, skizis la evoluon de la E-a ŝatokupa klaso en sia lernejo. La KEK-prez-o, Noel Gamble, klarigis pri la kontribuo de D-ro Zamenhof al lingvoj, speciale al la fonetika alfabeto, tuŝante la malfacilan literadon de la angla lingvo kaj la avantaĝojn de fonetika alfabeto. La gelnantoj forte indikis aprobon.

"Canberra News" aperigis foton de la afiŝo pri la Fontano de Sipestro Cook (kuk) en Kanbero kun nia E-a traduko, kiun ni sendis al la Kongreso en Rio de Janeiro. Bedaŭrinde la Aŭstralia Turisma Komisiono ne publikigis nian afiŝon en la UEA-a Jarlibro.

Frue en novembro nia prez-o, ekskurse al Kvinslando, portis kopiojn de la afiŝo al S-ino Doris Sinclair por la tri Sunbrilaj Marbordoj, E-kluboj kaj sciigis pri iliaj aktivadoj. Ni sendis kopiojn afiŝajn al la kluboj kiuj respondis al nia antaŭa propono en "A.E." kaj ni esperas porti kopiojn por aliaj kluboj al la A.E.A. Kongreso. Ni aranĝis Zamenhof nokton kiel roŝfeston ĉe Telopea Parko 9/12. Detaloj poste. — Apudstaranto.

MAJUSKLO AŬ MINUSKLO ?

"Zamenhof majuskligis nur la monatonomojn, sed ne la nomojn de sezonoj, nek de tagoj. Lia uzado cetere ne estis ĉiam konstanta. Sajnus pli simple kaj logike skribi per minusklo ĉiujn tiujn vortojn, krom, kompreneble, kiam ili estas personigitaj, kiel ekz-e la Vintro en unu Andersen-fabelo". ("Plena Gramatiko")

Uzante minusklon ĉe monatonomoj, oni neniel riskas miskomprenon, ĉar ĉiuj tiuj nomoj estas leksikologie unikaj, propraj. Jam jardekojn kelkaj bonaj aŭtoroj uzadis minusklon ĉe monatonomoj.

DIRU ĜIN NUN

Provinca kuracisto iam rakontis al mi historion pri paciento sia, paŝtistedzino, kies edzo estis forta, silentema homo, malema esprimi siajn sentojn. La virino, ĉiam delikata, suferis pro rompigiĝinta apendico, kaj estis rapide transportita al la hospitalo, kie, malgraŭ sukcesa operacio kaj sennombraj sangotransfuzoj, ŝi konstante plimalfortiĝis.

La kuracisto klopodis instigi ŝin al pli granda penado, dirante: "Mi esperis, ke vi strebos esti tiel forta kiel Johano". Al tio ŝi respondis: "Ho, Johano estas tiel forta, ke neniu li bezonas".

Tiun vesperon la kuracisto informis Johanon, ke mankis al lia edzino la volo resanigi. "Ŝi devas resanigi", insistis Johano. "Ĉu plua sangotransfuso helpus?" Li havis samspecan sangon, do la kuracisto aranĝis rektan transfuson.

Kuŝante tie, dum lia sango fluis en la vejnojn de lia edzino, Johano flustris al ŝi: "Mi devas nepre resanigi vin". "Kial?", ŝi demandis. "Car mi tiel ege bezonas vin." li respondis.

Post iom da paŭzo ŝia pulso plirapidigis, ŝiaj okuloj malfermiĝis, kaj malrapide ŝi turnis la kapon al la edzo. "Neniam antaŭe vi diris tion al mi, Johano," ŝi diris.

La kuracisto finis sian rakonton. "Ne estis la sangotransfuso", diris li, "kiu savis al ŝi la vivon, sed nur tiuj kelkaj vortoj de la edzo".

Kiel ofte ni neglektas diri la afablan vorton, kiam ĝi estas bezonata? Eble vi protestos, dirante, ke vi estas nur ordinara persono, kiu faras sian devon, kial do tia admono povas tuŝi vin?

Jes, eble vi protestos, sed la vero estas, ke tia admono tuŝas nin ĉiujn. Iun ajn momenton ni povus konstati, ke jam estas tro malfrue esprimi la prokrastitan vorton. Sankta Aŭgusteno iam diris: "Dio ja promesis pardonon pro via pento, sed Li ne promesis morgaŭon por via prokrasto".

Industriist-verkisto, Sherman Rogers iam rakontis al mi pri la tago, kiam li fariĝis ĉeflaboristo ĉe lignajista tendejo.

Tuj ĉe la komenco li preskaŭ decidis maldungi malgajan laboriston nomitan Tonio, kies tasko estis sablizi deklivon, por ke la gigantaj sledoj ne transkuru homojn aŭ ĉevalojn tie laborantaj. Tamen la posedanto konsilis al li tion ne fari.

"Mi sugestus," li diris, "ke vi ne ĝenu Tonion. Li estas ofte malgaja, malafabla, kaj malpacema, sed dum kvardek jaroj da lignaja laborado mi neniam renkontis plibonan sabliston. Nek homo nek ĉevalo estis iam ajn perdita sur lia deklivo".

Tiumatene en akre malvarma vetero Rogers observis Tonion, kiu staris apud malgranda fajro, sed anstataŭ varmigi sin mem, li hejtis la sablon, antaŭ ol jeti ĝin sur la glacian deklivon.

Rogers alproksimiĝis kaj salutis lin. "Bonan matenon, Tonio, li diris. "Mi estas la nova ĉeflaboristo. La estro informis min, kia bonega laboristo vi estas". Tiam Rogers rakontis al li, kion diris la estro.

"Kial li ne diris tion al mi antaŭe?" Tonio kriis kun larmoj en la okuloj. "Dankon, dankon". Kaj li pumpumis la brakon de Rogers tre forte. Tiam li ekprenis la ŝovellon kaj laboregis.

Tiunokte la populara temo estis Tonio. "Hodiaŭ li jetis sufiĉan sablon por kovri dek deklivojn", diris unu. "Kio okazis al li? diris dua. "Li ridis kaj ĉirpis la tutan tagon", diris tria.

Nur Rogers sciis la veron, kaj, dek jarojn poste, kiam li trovis Tonion en la posteno de ĉefdirektoro por fervoja konstruo ĉe granda lingvaja firmao, Tonio diris al li: "Tiun momenton, kiam vi parolis al mi, vi ŝanĝis mian tutan vivon" — El la angla tradukis Ken G. Linton.

FAKTOJ PRI LA VIVO

Henriko Garnet estis bonstata borsisto. Li havis filon, Niko, kiu estis studento ĉe universitato kaj tre bona tenis-ludanto. Lia patro esperis vidi lin iam estonte ludanto por la Pokalo Davis.

Ce restoracia manĝo iu amiko konsilis al Henriko, ke li permesu la dekokjaran filon iri al Montekarlo por tie konkursi tenise en grava konkurso, sed Henriko tute ne volis. Malplaĉis al li la ideo pro kelkaj kaŭzoj — interrompo de studado meze de trimestro kaj duboj pri malŝagajoj timinde fareblaj de juna viro en fremda urbo k.t.p. Tamen li fine konsentis post diskuton kun la edzino, kiu favoris vojaĝon, kaj fine ĉio estis aranĝita. Antaŭ la foriro al Montekarlo, Henriko admonis sian filon: — "Ne plaĉas al mi, ke vi iras al loko kia Montekarlo. Espereble vi estos sagaca kaj tentotezista kontraŭ iuj danĝeroj tie facile renkonteblaj. Unue: Ne vetludu; ne brutodonu monon; ne havu aferon kun virinoj — evitu ilin!"

Kaj Niko diris: "Mi ne forgesos vian admonon. Tion mi promesas".

"Bone, mia filo", fide respondis la patro.

En Montekarlo Niko malmulte fumis, ne drinkis kaj frue enlitiĝis, ĝis tiam.

kiam la tenisludantoj havis festan manĝon, post kiu Niko iom hezite akompanis ilin al kazino. Okulfikse li rigardis la ruletan ludtablon. Konato alproksimiĝis al li, dirante: "Ĉu vi jam gajne ludis?"

"Ho ne, mi ne ludis. Jen la unua okazo en kiu mi vizitis kazonon".

"Saĝa homo vi estas; venu kaj havu drinkaĵon".

Dum ili trinkis, la konato tamen pensis bone, ke Niko havu almenaŭ iom da ludado ĉe la ruleta tablo: "Estus idiote ne kapti specialan okazon por provi la ŝanco". Niko malforte konsentis kaj, venante sur numero 18, sia aĝ-jaro, li fine gajnis, post serio da ludoj, sep mil frankojn.

En tiu momento li rememoris la patran konsilon.

Tiam venis al li junulino. Si rimarkis: "Vi estas bonŝanca. Ĉu vi pruntedonas al mi mil frankojn? Mi perdis tutan mian nun haveblan monon. Mi repagus al vi post duonhoro".

"Bone", li diris. Si malaperis inter la amason ĉe la ludtablo.

Lia konato flustris: "Vi ne revidos vian monon"

Ankoraŭfoje Niko pripensis la patran admonon.

Li refoje provis sian bonŝancon, fine gajninte ĝis dudek mil frankojn. Li estis ŝovanta ilin en poŝon, kiam reaperis la junulino: "Dankon pro la prunto. Jen repago". Li ridis. "Kial vi ridas?" ŝi demandis. Niko respondis "Por diri la veron, mi ne esper-atendis ricevi la monon de vi". Si ridete respondis amike: "Ho, mi ne estas malmorala koketulino, sentaŭgulino". Si paŭtis. "Mia edzo estas en Maroko, kaj mi en Montekarlo dum kelke da semajnoj por profiti la pli dolĉan klimaton".

Niko informis ŝin, ke morgaŭ li devos flugi al Londono; sekve li devos frue enlitiĝi, ĉirkaŭ la sesa horo.

Aĵeroj disvolviĝis. Niko iris kun ŝi al dancbalo, manĝis bonstile en restoracio kaj iom multe drinkis ĉampanon. Post tio ili iris taksie al ŝia loĝejo. Ili jam kelkajn fojojn interkisis. Ĉe la sojlo li pagis la taksiston kaj al ŝi diris: "Mi nun marŝos al mia hotelo. Aero freŝa portas al mi bonon". Si tiam diris: — "Antaŭe, tamen mi volas (vidi) al vi foton de mia fileto, la karuleto. Ĝi staras sur meblo en mia ĉambro". Niko sekvis: li ne multe deziris vidi la foton, sed ne volis ofendi la junulinon. Jam en la ĉambro ŝi forte lin karesis, febre kisante.

Ankoraŭ fojon, Niko rememoris la admonon de sia patro, sed tuj poste tute forgesis pri ĝi

deklari
veneru
vint
de
mont
vidi
ĝi
stov

Tanti
to kenti

Niko estis malprofunda dormanto; eĉ brueto lin vekadis. Du-tri horojn post enlitiĝo li vekigis pro sono. Iu sin movas en la ĉambro. Estis ŝi, kiu nun serĉis en poŝoj de liaj vestoj. Malrapide ŝi eligis la dudge milfrankajn biletojn, tiam zorge rearangis la vestojn. Niko timis paroli, aŭ iel brufari, ĉar tio povus rezultigi por li embarason ĉe la hotelistoj. Do li ankoraŭ pretekstis spiradi kiel dormanto.

La junulino iris al cineraria florpoto kaj levis la planton, enmetinte sub ĝi la monon. Tiam senbrue, kvazaŭ fantome, ŝi enlitis en la liton. Ŝi prove murmuris "Karulo!", sed Niko ankoraŭ spiradis iom ronke. Tial la ino iris en profundan dormon, kvazaŭ nenio okazis por interrompi la unuan dormon, se efektive ŝi jam antaŭe dormis.

Niko kuŝis, pensante indigne: "La friponino! La edzo. La fileto dolĉal Aĉa ŝtelistino ŝi estas... mi regustigos la aferon!"

Li atendis ĝis ŝi eligis la konatajn sonojn de dormanto. "Karulo!" li flustris. Nenia respondo. Silente, kiel kobro, li elglitis el la lito kaj per facilaj paŝetoj piedpinte iris al la cineraria florpoto, eltiris la monbiletojn kaj remetis la planton, zorge ebenigante la teraĵon. Tiam li sin revestis — feliĉe per simplaj vestoj — prenis la ŝuojn en mano kaj atingis la ĉambropordon. Tiun li devis malŝlosi. La ŝlosilo grincis. "Kiu estas tie?" venis voĉo el la lito. "Estas mi. Jam la sesa, kaj mi devas iri for. Pardonu, ke mi vin vekis".

"Ho ja, mi forgesis pri via foriro. Estu senbrua dum vi foriras. La hotelanoj ne amas frumatenan bruadon. Vi estas bela knabo kaj amanto neforgesebla. Bonan vojaĝon!"

Niko iris al sia hotelo, pagis la kalkulon el la aparta mono, kiun jam antaŭe li ricevis de la patro kiel vojaĝelspezon. Nun li kalkulis la monon antaŭe prenititan el la florpoto. Anstataŭ dudek, li ekvidis dudek ses milfrankajn biletojn! Ĉu vere li gajnis ĉe la ludtablo pli ol la kredatan dudek-milan? Miregante, li denove ilin kalkulis. Subite li konsciis pri la vero. Ĉe la florpoto tiunokte li ektenebris ĉiom de la mono, kiom liaj fingroj povis palpi. La florpoto estis ŝla kasujo, monujo, kaj li prenis tiam ne nur sian, sed ankaŭ ŝian. Li ekridegis. Jen komika okazo! Li imagis ŝin vane serĉanta al la propraj ses mil frankoj, ne plu por ŝi troveblaj. Ne nur lia, sed ankaŭ ŝia mono jam kuŝis en lia posedo. Nenio farebla jam; li konis nek ŝian nomon, nek tiun de la hotelo al kiu ŝi lin kondukis en tiu nokto, kiam li estis iom pens-nebula pro ĉampano. "Ŝi meritis la perdon", li memkontente konkludis.

Tio estas la rakonto, kiun la patro Hendriko poste diris al siaj amikoj ĉe sia elita klubo. "Kio min kolerigas, tio estas: ke li estas tiel fiera pris sia farado. Sciue, ke li diris al mi. 'Patro, mi pensas, ke via konsilo ne tute taŭgas. Vi diris: ne vetludu. Vetludinte, mi gajnis multe da mono. Vi diris: ne pruntedonu. Pruntedoninte, mi bone ricevis la monon. Vi diris: ne havu aferon kun virino. Tiel farinte, mi gajnis pluan ses-milon da frankoj!'"

Henriko ĝemis: "Ridu laŭ via plaĉo, amikoj! Tamen estas al mi embarase. Mia filo rigardas min malsaĝulo. Ne valoras al mi, rimarkigi, ke lia sperto estas nur tre escepta, tre malofte. Li male rigardas sin kiel saĝe lertan homon. Tio finfine povas ruinigi al li la vivon. Vi devas konfesi, ke mia konsilo estis kaj restas bona principo de la vivo. Tamen, fine, diru al mi: Kiel mi frontu la situacion?"

Neniu el la amikoj povis lin konsili pri lia mistrafinta konsilo.

Kiam ili adiaŭe levigis por disiĝi, diris juristo: "Mi kredas, ke via filo naskigis kiel bonŝanculo. Kaj tio estas dumvive pli bona ol esti naskita kiel riĉa au inteligenta". — El la Angla tradukis Robo.

BONVOLU RIDETI!

Kiam Lordo Halifax estis juna viro, li trajne veturis unu tagon de Londono al Bath. Li sidis inter du nejunaj fraŭlinoj, kiuj havis severe malagrablajn mienojn. Dun la longa veturado neniu el la tri personoj parolis vorton.

Guste antaŭ ol atingi la urbon Bath, la trajno eniris tunelon. La juna Halifax, en la densa mallumo, metis sian manon dorse al la lipoj kaj faris kiso-sonon tre laŭte. Kiam la trajno eliris en la lumon, fine de la tunelo, li rigardis al unu kaj al alia ŝokita sinjorino kaj diris kun gaja rideto: "Al kiu el vi du ĉarmaj sinjorinoj mi ŝuldas tiun tre plezurigan geston?" Li elvagoniĝis, dum la du nejunulinoj suspekteme rigardis akre unu al la alia.

Virinĉasemulo, "homlupo", molestulo al knabinoj, serĉis amaferon en hotel-vestiblo. Fine li ekvidis beletan knabinon preterpasantan. Kiam liaj kutimaj komencvortoj ricevis nur glacie-malvarman rifuz-rigardon, li sarkasme murmuris "Pardonu al mi. Mi pensis, ke vi estas mia patrino".

"Tio ne povas esti", ŝi tranĉe diris, "mi estas edzino".

"Kiamaniere, Sara, vi sukcesis fari tian belan ornamajon sur la prun-torto?" demandis dommastrino al sia kuiristino, "ĉiuj gastoj treege admiris ĝin!"

"Simple", respondis Sara, "por tio mi uzis mian falsdentaron".

Aŭstralia soldato seninterese, sencele paŝis tien-reen sur la planko de Londona ripozdomo por armeanoj. Pzis la tempo, kiu rampis limakpaŝe pro la enuo. Mankis al li amiko, konato. Tiam subite li ekvidis nejunan viron, starantan iom fore. Hezite la Aŭstraliano lin aliris kaj diris: "Ĉu eble plaĉus al vi drinkaĵo kun mi?" Venis respondado: "Ne, dankon. Jam mi glutis drinkaĵon, sed ĝin mi tute ne ĝuis." Iom rebatite, la Aŭstraliano silentiĝis. Poste, prenante denove al si kuraĝon, li sugestis: "Ĉu cigaredo, do?" "Ne, dankon. Iam mi fumis cigaredon, sed ne ĝin ĝuis".

Post kelkaj minutoj la Aŭstraliano ankoraŭ fojon volis amikiĝi kun la nekonato, sugestante, ke eble ludo de bilardo...? Simila rifuzo vanigis ankaŭ tiun provon... ankaŭ tion la nekonato jam antaŭe havis, sed tute ne ĝuis.

Ili ekvidiĝis kaj restis senvortaĵ ĝis eniris la ĉambron juna uniformita viro. Diris la nelogebla viro: "Jen mia filo. Eble al li plaĉus ludo laspeca". La Aŭstraliano mire levis rigardon al la juŝveninto: "Via filo, ĉu vere? Mi supozas, ke li estas via unusola infano".

LIBERA FORUMO

Sajnas al mi, ke la elspezo de \$1290 por reklami Esperanton per la fama Reader's Digest estas iom tro granda rilate al la modesta financo de la Aŭstralia Asocio, precipe se oni konsideras, ke la eldonaĵo estas aŭstralia kaj dissendata sole nur en nia kontinento; en la aliaj mondpartoj ĝi aperas laŭ apartaj eldonaĵoj, en kiuj nia reklamo tute ne legiĝas.

Per tia konsiderinda sumo sendube oni povus fari multan pli fruktodonan propagandon! — C. J. Caldera.

Mi subtenas la vidpunkton de H. Koppel laŭ letero lia (okt. A.E.) kaj malaprobas elspezon de \$1300 por unu reklamo en Reader's Digest. — Percy Holmes.

STELKURZO

La lasta listo aperis en la UEA-jarlibro 1968 unua parto. Libro-aĉetantoj saĝe studus ĝin. Ekz-e: I stelo = \$0.07 Aust. = 0.55 Dana krono. Eldonistoj utile farus, indikante prezojn per steloj.

RECENZOJ

Ni Ludas Teatraĵon: E. V. Tvarozek. 30 paĝoj. 4 Danaj kr. Eld. Dansk E-Forglag, Aabyhøj.

"Koluma Maŝo", unuakta, akiris laŭdon ĉe la Belartaj Konkursoj 1970. Edzo, veninte hejmen malfrue, vortskermas kun la edzino pro ŝia jaluzeto. Ĝi postulas bonan aktorecon por fari la enhavon sufiĉe impresa.

Pli frappe klarsenca kaj aŭde komprenebla estas "Nokta Vizito", kvarpersona teatraĵo. Profesoro, minacata de ŝtatagantoj cedi al ili sian inventon, ruze oferas ĝin al sia kamena flamo, prefere ol lasi ĝin en la manojn de danĝeraj politikistoj. La teatraĵo akiris 3-an premion ĉe la Belartaj Konkursoj 1969.

Facile ludebla estas "Samsortanoj" (baze sur rakonto de O. Henry): ŝtelisto kaj lia intencita pri-ŝteloto trovas kamaradan komunecon en tio, ke ili ambaŭ sam-malsane suferas. Drole! "Ĉe Stratangulo": voĝŝtelisto kaj lia viktimo dialogas pri sia respektiva edzino kaj ties drasta sinteno al la edzo kiu revenas hejmen sen mono. Amuza fino.

La Ĉeĥa aŭtoro estas konata kiel konkursanta literatura.

"La Reto", teatraĵo de Bukar. 32 paĝoj. Sama prezo kaj eldonejo.

Bonkvalita teatraĵo de speco detektiveca. Kun streĉa atento oni legas ĝin ĝis "Kurteno". La lingvaĵo de ambaŭ libretoj estas klara, korekta, konciza. La sceno: Franca vilaĝeto ekonomie kadukiĝanta, en kiu unubraka junulino forvegetas, izolata, senespera. Pasiatempa murdo ombras en la fono. Viro venas en ŝian vivon, eltrovas la kriminton kaj vane klopodas savi ŝin el ŝia animmortiga vivmedio.

"Bukar" estas pseŭdonimo de konata Pariza sam-o.

Notu: jori (skid); karoserio (car body) spoto (spotlight).

A.E.A. LIBROSERVO

Via libroservanto pardonpetas pro sia eraro pri la prezo de VOLE-NOVELE (R. Schwartz). La ĝusta prezo: \$4.65. Internacia Kuirlibro: J. Shoter-Syck 3.60 Tra Lando de Indianoj: T. Sekelj 5.70 (bind.)

Besto-Farmo: G. Orwell 2.20

Sageoj kaj Rakontoj Laŭlonge de la Rejno: J. Pagenstecher 85

Kiel Aŭtodidakto al Pedagogia Scienco: K. Wiczorek 55

Uppasko: J. Strindberg, 50

Burĝonoj (bildaro kaj poemoj pri infanoj): V. Setälä. Bind. 1.20

WHAT WAS "BIG BERTHA"?

In "Reader's Digest" 3/68 is an article on the great gun that bombarded Paris in 1918 from a distance of 70 miles. Its barrel was long enough to reach the top of a ten-story building. The author of the article called it "Big Bertha". Germans, however, never named it so. The real Big Bertha, so named after Bertha Krupp, was largely used in the Verdun battle, 1916. It was a 420-millimetre, 17-inch calibre weapon and fired a shell weighing over a ton. The cannon that hit Paris fired shells of 265 lbs.

Big Bertha, dismantled into 172 parts for transport and took 20 hours to re-assemble for firing. Its range was several miles, but much less than that of the monster that bombarded the French capital in 1918.

KIO ESTIS "GRANDA BERTA"?

En "Reader's Digest" 3/68 estas artikolo pri la grandega kanono, kiu, for 70 mejlojn, bombardis Parizon en 1918. Ĝia tubo estis sufiĉe longa por atingi supron de dek-etaĝa konstruaĵo. La aŭtoro de la artikolo nomis ĝin Granda Berta. Tamen Germanoj neniam tiel nomis ĝin. La efektiva Granda Berta, tiel nomata post iu virino, Berta Krupp, estis grande uzita en la batalo ĉe Verdun en 1916. Ĝi estis kanono 420-milimetra, kalibro 17-cola, kaj elpafis-obusojn pli ol tun-pezan. La kanonego, kiu trafis Parizon, pafis obusojn 265-funtajn.

Granda Berta malmuntigis en 172 partojn por transporto, kaj por ilin remeti ĝis uzpreto necesis 20 horoj. Ĝia paf-distanco estis nur kelkmejlaj—multe malpli longa ol tiu de la kanonego, kiu en 1918 bombardis la Francan ĉefurbon.

JARLIBRO DE U.E.A., dua parto 1971. 336 paĝoj.

Sur 142 paĝoj estas ĝenerala katalogo de la nuntempe aĉetebla literaturo kun resumaj priskriboj de ĉiuj pli gravaj libroj. Tio estas senprecedenta en la historio de E-o kaj valorega konsultilo. Simile utila estas listo de 37 diskoj gramofonaj. Tri paĝoj da Nov-Zelandaj reklamoj (7 eroj).

Zamenhof-str. en Literaturo.

Zamenhof-str. en Varsovio estas unu el 278 stratoj, placoj k.t.p. en 22 landoj (A. Holzhau, 1965). Ĝi estis tiel nomita en 1931. En sia: "Mila 18" (Corgi Books), rakonto pri la heroo Getta Batalo en 1943, Leon Uris menciis ĝin interalie kiel scenon de la terura lukto.

Mi deziras informi

ke je la 13-a de Novembro, 1971, ĉe sia hejmo, Ges-roj H. Koppel gastigis kelkajn geamikojn; la okazaĵo estis la dudeka datreveno de la geedziĝo. La vespero estis tre ĝuplena. Sinjoro Koppel, mi gratulas vin, la trinkaĵo estis tre bongusta kaj Sinjorino Koppel, kredu al mi, la manĝaĵoj estis nesupereblaj. Mi dankas vin ke mi povis ĉeesti la feston. May FROGLEY.

REGO HENRIKO AL HOTSPUR

Shakespeare, Henry 5, akto 5.

Kuraĝa Perso, iru bone!
Kiele velkis ambici' malĝustal
Kiam animon havis via korpo,
Regneco estis por ĝi tro malvasta;
Sed nun, du jardoj da plej kruda tero
Sufiĉas ĝin — ĉi-teron, en kiu vi
kadavras,

Ne paŝas kavalir' egala vin.
Se vi konscius mian admir-diron,
Ne tiel amfervore mi parolus:
Vizaĝon sangan kovru mia skarpo,
Kaj, ja por vi, mi pensas ĝin tre bona,
Ke ĉi mulpensan riton mi plenumis.
Al Di', meriton vian prenu vi ĉielen,
Kaj via honto dormu en la tombo.
Ne menciita sur la epitafio.

DANKEMECO DE MALJUNA SERVISTO

"Kiel plaĉas al Vi", akto 2, sc. 3.

... Mi havas kvincent kronojn en posedo.
Servante vian patron, mi ĝin ŝparis
El la salajro, por min aŭtre flegi,
Kiam ne servos plu la febla korpo,
Kiam mi, maljuna, restos ignorata.
Ĝin prenu: Dio nutras al la korvoj
Kaj providence zorgas pri l'paseroj...
Al mia aĝ' Li ankaŭ helpon donu. Jen la mon —

La tuton mi donacas. Servu mi:
Aspektas mi maljuna, tamen fortas,
Ĉar dum juneco mi neniam trinkis
Likvorojn san-detruajn en la sangon,
Nek kun memfido kuris laŭ la vojoj
Kondukaj al trofua kadukiĝo.
Similas aĝo mia viglan vintron,
Frostan sed bonvolan; iru mi kun vi;
La servon de pli juna vir' mi faros
Por vi en kiu ajn afero kaj bezono.
Trad. Farbo.

A.B.C. RADIO — On Dec. 2 Wilfred Thomas spoke with B.E.A. Secretary Herbert Platt at the London Esperanto Congress. Hope you heard it! If so, write him c/o BBC London.